

166. Van Dale, de letter K (4)

1. Castellologie is kasteelkunde. Een outcast oftewel een paria is een kasteloze. Kasterolie (castorolie) vervangt als wonderolie tegenwoordig het castoreum (bevergeil). Een halve kastoor is een van beverhaar gemaakte hoed. Een kastuinder is een koudegrondtuinder. De kasuarissen zijn loopvogels. Hij droeg een kastoren hoed. De kariatide was oorspronkelijk een vrouwenbeeld. Een karlet is een vierkante liniaal, daarmee meet je lineaire afstanden. De Karikel en de kariool zijn licht tweewielige voertuigen. Zij karnoffelden elkaar amoreus. Het kasjmier komt van de wilde geit in Tibet en wordt gebruikt bij de productie van kasjmieren kledij.

2. De kasjoeboom (acajouboom) levert cashewnoten. Het was een karwei om de karwijmotten te verdelgen. Karrejuk (karriot) is bij het volk karnemelk of karnemelkse pap, een karrenkleed is een dekkleed voor een kar. Een kasteloos kastenstelsel is ondenkbaar. Een kasserol (kastrol, Van Dale ook: casserole) is een grote braadpan.

3. Iemand een kat geven is iemand afsnauwen, iemand grof afwijzen. Ze heeft de kat aan de kaas laten komen. Was het nu de cyperse kat, de Spaanse kat of de Gelaarsde Kat? De kat at van de verdovende qat.

4. Hoort katafalk echt bij de K thuis, of toch bij de C? En cataract dan? Kataplexie is plotselinge verstijving, althans volgens de medici.

5. Van het Groene Boekje moet je Qatar schrijven. Een kateie is een gewestelijk strandhoofd. De uitdrukking 'kat 'exochen' is Grieks en betekent bij uitstek, per definitie. De katharen kamden de katharen [uitspraak: zie onderstreping]. Hij is roomser dan de paus. De KVP was de Katholieke Volkspartij. Met de voeringstof kat-in-de-zak had ze duidelijk een kat in de zak gekocht. De katjoesjaraket, een kortefstandsraaket, trof doel en sloeg in als een bom.

6. Calicot en sits zijn allebei katoen. Een variëteit van chrysoberil heet katoog. Hij schreef op het kattebelletje, dat hij een kattenbelletje gekocht had. We kennen een kattenkliek, maar kattedek slaat op de godsdienst. In een cattery fokt men katten. Als je naar de kattenbak gaat, ga je naar catechisatie. Dat is geen kattendrek! Het Kattegat is een voorbeeld van een nauwe doorvaart, een kattengat. Een kattenklauw is een Engelse kink (in de kabel). Het eerste gewin is kattengespin. Monsieur Calicot is het type van de opgedirkte manufacturiersbediende.

7. Lijdt je vader aan de kattenkrabziekte? Dat leidt tot doktersbezoek en dat is geen kattenpis.

8. De jeugd haalt kattenkwaad uit, maar is geen kattenmepper. Een partijk(e) is een kattenstaart.

9. Een collaps (syncope, flauwte) is katzwijn. Een kaugek is een zeezwaluw en een kauri een kinkhoortje. Kaurikopal komt van een Nieuw-Zeelandse naaldboom. De kauw was nogal kouwelijk aangelegd. Sirih, een genotmiddel, kun je kauwen. De sirocco is een zekere wind. De overwinning was minder zeker. Het is kiezen of kabelen. Kaves is gewestelijk bleek, niet gekookt bier. Het Kawi is het Oudjavaans.

10. Een Kazachstaanse komt uit Kazachstan. Kazike is een vernederlandsing van cacique, een stamhoofd bij de indianen.

11. De kazoo is een soort mirliton. De bytes vliegen je om de oren: kB (1000 stuks), KB (1024 stuks), MB, GB en de terabyte (TB). Het KBvV is het Koninklijk Ballet van Vlaanderen. Een kea is een papegaai, maar een huishouden van Kea is een huishouden van Jan Steen. Mijn kinderen zitten op het kdv, het kinderdagverblijf. De term KCN staat voor kaliumcyanide (cyaankali) en KCT is de afkorting van het Korps Commandotroepen.

12. Kedengkedeng, daar rijdt de trein, kedoeng! Het keel is een vermiljoenrode kleur. Een keelhoek is de hoek die twee verlengde courtines met elkaar maken. Een keelklank is een gutturaal en een keelklier

is een lymf(e)klier. Het volk noemt emserzout keelzout. Je hebt de keel-r en de huig-r (brouw-r, uvalaire r). Kwam de kredietcrisis mede door het keeping up with the Joneses? Je moet nu eens een keer ophouden en dat zeg ik maar één keer! Een schutwand of keernet dient tot kering van vis. Een refrein is een keervers. Papier heeft een verso- (afgekort vo) [vee-oo] en een rectozijde (afgekort: ro) [èr-oo]. De hardloper van luie Kees werd aangemoedigd met 'hupsa Kees!' Het ging hier overigens niet om een keeshond. De kezebloem (keesbloem) is een schermbloemige plant. Zullen we nog een keesje pruimen? Bonhomie is wellevendheid.

13. Kefir is een zuurachtige mousserende melkwijn, oorspronkelijk uit de Kaukasus. Kefta is in de Noord-Afrikaanse keuken een gerecht van gekruid lamsgehakt. Een drankkegel wordt meestal geen conus genoemd.

14. De vos en de kip speelden een kat-en-muisspel. Voor de stelling van Pythagoras heb je twee katheten (meervoud van kathete, cathetus) en een hypotenususa nodig. Een kati is een Oost-Indisch gewicht of een loden theedoos. Je hebt een katholieken- en een protestantendag. Kattensnaren of -darmen worden ook catgut genoemd. Op een kawina maak je creools-Surinaamse dansmuziek. Een kavalje is een vervallen gebouw of een dito vrouw.

Rein Leentfaar